

De kennis en het gebruik van de notionele intrestaftrek bij KMO's

Juli 2009

Geert Van Campenhout & Tom Van Caneghem

CeFiP^{ASBL} KeFiK^{VZW}

Kenniscentrum voor Financiering van KMO
Centre de Connaissances du Financement des PME

Inhoudstafel

Voorwoord	3
Executive Summary	4
I. Inleiding	5
I.1 Invoering van de notionele intrestaftrek	5
I.2 Berekening van de notionele intrestaftrek	6
II. Empirisch onderzoek	8
II.1 Beschrijving steekproef	8
II.2 Onderzoeksmethode	8
II.3 Beschrijvende statistieken en univariate analyses	12
II.4.1. Gebruik van de notionele intrestaftrek	15
II.4.2. Kennis van de notionele intrestaftrek	18
III. Conclusies en aanbevelingen	21
IV. Contactinformatie	22
V. Bronnen	23

Voorwoord

De recente invoering van de notionele intrestaftrek is een ingrijpende fiscale maatregel voor vennootschappen. Deze maatregel, die vanaf 2007 kan worden aangewend, heeft belangrijke gevolgen voor de fiscale optimalisatie van de financiële structuur van ondernemingen. Voor KMO's zijn er twee belangrijke bijkomende elementen: enerzijds wordt voor KMO's een verhoogde belastingaftrek voorzien, anderzijds mag men de notionele intrestaftrek niet cumuleren met de investeringsreserve. In tegenstelling tot andere ondernemingen dienen KMO's die gebruik wensen te maken van deze instrumenten dus een keuze te maken tussen beide mogelijkheden.

De *Hogeschool-Universiteit Brussel* (HUBrussel) heeft in opdracht van het *Kenniscentrum voor Financiering van KMO* (KeFiK) een evaluatie gemaakt van (i) het gebruik; en (ii) de kennis van de notionele intrestaftrek bij KMO's.

Deze studie gaat op basis van de KeFiK-enquête KMO-financiering (KeFiK, 2008a) na welke factoren kunnen verklaren waarom een onderneming ervoor kiest om al dan niet gebruik te maken van de notionele intrestaftrek. Hierdoor krijgen we inzicht in de mate waarin algemene variabelen (bvb. geografische ligging) en/of ondernemingsspecifieke kenmerken deze keuze beïnvloeden. In het tweede gedeelte van deze studie wordt gekeken naar de determinanten van de kennis van de notionele intrestaftrek, waarbij de invloed van een aantal algemene en informatiegerelateerde variabelen worden onderzocht. Op deze manier trachten we na te gaan of alle KMO's voldoende geïnformeerd zijn, of dat gerichte inspanningen aangewezen zijn om specifieke groepen van ondernemingen beter te informeren.

Brussel, juli 2009

Prof.dr. Geert Van Campenhout¹

Departement Finance & Risk

Hogeschool-Universiteit Brussel

geert.vancampenhout@hubrussel.be

Prof.dr. Tom Van Caneghem¹

Departement Accountancy &

Bedrijfseconomie

Hogeschool-Universiteit Brussel

tom.vancaneghem@hubrussel.be

¹ Geert Van Campenhout en Tom Van Caneghem zijn respectievelijk vrijwillig medewerker en geaffilieerd onderzoeker bij het departement ETEW, KULeuven. Tom Van Caneghem is ook verbonden aan de UA.

Executive Summary

In deze studie wordt een evaluatie gemaakt van het belang van de notionele intrestaftrek voor KMO's. Hierbij wordt gefocust op twee elementen, m.n. (i) het gebruik van de notionele intrestaftrek; en (ii) de kennis van de notionele intrestaftrek. Op basis van dit onderzoek kunnen volgende conclusies geformuleerd worden m.b.t. de determinanten van het gebruik en kennis van de notionele intrestaftrek.

M.b.t. het gebruik van de notionele intrestaftrek stellen we vast dat:

1. Slechts 56% van de KMO's gebruik maken van de notionele intrestaftrek;
2. De toepassing van de notionele intrestaftrek niet structureel verschilt tussen specifieke subgroepen van KMO's. Dit besluit berust op het feit dat:
3. a) het gebruik van de notionele intrestaftrek enkel functie is van het relatief voordeel bij aanwending ervan (zoals gemeten door de omvang van het gecorrigeerde eigen vermogen) en de kennis van deze maatregel; en
b) we geen structurele verschillen vaststellen m.b.t. het gebruik van de notionele intrestaftrek tussen familiale en niet-familiale ondernemingen, of bijvoorbeeld tussen ondernemingen uit verschillende sectoren of gewesten.

M.b.t. de kennis van de notionele intrestaftrek besluiten we dat:

4. Slechts 56% van de KMO's een goede kennis van de notionele intrestaftrek heeft;
5. Er weinig structurele verschillen zijn in de kennis van de notionele intrestaftrek op basis van algemene classificaties, maar dat ondernemingen mogelijk onvoldoende alle beschikbare informatie m.b.t. overheidsmaatregelen afwegen. In deze optiek lijkt het zinvol om de KeFiK-simulator, die een eenvoudig hulpmiddel kan vormen bij deze afweging, sterker onder de aandacht te brengen van ondernemingen. Deze conclusie berust op volgende vaststellingen:
6. a) er zijn geen systematische verschillen in de kennis van de notionele intrestaftrek tussen ondernemingen uit verschillende sectoren, gewesten, leeftijdsklassen, vennootschapstructuren of naargelang familiaal aandeelhouderschap.
b) ondernemingen waarvan de jaarrekening niet gecontroleerd wordt door een bedrijfsrevisor en ondernemingen met een slechte kennis van de investeringsreserve of andere overheidsmaatregelen minder goed op de hoogte zijn van de notionele intrestaftrek.

I. Inleiding

I.1 Invoering van de notionele intrestaftrek

Ondernemingen hebben voor hun financiering de keuze tussen financiering met eigen vermogen of vreemd vermogen (gevormd door geleend vermogen). Vóór de invoering van de notionele intrestaftrek werd financiering met eigen vermogen fiscaal ontmoedigd doordat de winst (d.i. de vergoeding van het eigen vermogen), in tegenstelling tot intrestlasten (d.i. de vergoeding van het vreemd vermogen), immers niet fiscaal aftrekbaar was. De notionele intrestaftrek, ook wel belastingaftrek voor risicokapitaal genoemd, tracht deze discriminatie grotendeels weg te werken.

De notionele intrestaftrek werd ingevoerd door de wet van 22 juni 2005 en is in werking vanaf het aanslagjaar 2007 (boekjaar 2006).² Deze wet laat vennootschappen toe om fictieve intrestkosten op het 'gecorrigeerde' eigen vermogen in mindering te brengen van de belastbare basis bij de berekening van de vennootschapsbelasting. De wet beoogde volgende doelstellingen (Burggraeve *et al.*, 2008):

- een versterking van de solvabiliteit van ondernemingen;
- een vermindering van het tarief van de vennootschapsbelasting en een verhoging van de fiscale aantrekkelijkheid van België voor (buitenlandse) investeerders; en
- een alternatief voor het bijzondere belastingstelsel van de coördinatiecentra in België.

De versterking van de solvabiliteit wordt in de hand gewerkt doordat de fiscale discriminatie tussen financiering met eigen en vreemd vermogen verkleind wordt. Hierdoor worden ondernemingen gestimuleerd om zich meer met eigen vermogen te financieren.

Als gevolg van de invoering daalt ook het effectieve tarief van de vennootschapsbelasting (d.i. door een verlaging van de belastbare basis). Als gevolg wordt België fiscaal aantrekkelijker voor (buitenlandse) investeerders. Deze maatregel past dus in een algemeen streven om de fiscale druk op vennootschappen te verminderen. In deze optiek dient men evenwel ook voldoende aandacht te schenken aan de stabiliteit van deze maatregel naar de toekomst toe.

Tenslotte tracht de notionele intrestaftrek ook een alternatief te vormen voor het bijzondere belastingstelsel van de coördinatiecentra in België. Dit regime voorzag in fiscale voordelen voor vennootschappen die het financieel beheer uitvoeren van andere vennootschappen van een internationale ondernemingsgroep. Aangezien geoordeeld werd dat deze regelgeving een vorm van oneerlijke concurrentie inhield en niet verenigbaar was met de regels inzake overheidsteun dient het stelsel volledig verdwenen te zijn tegen eind 2010.

² Gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 20 juni 2005.

I.2 Berekening van de notionele intrestaftrek

De notionele intrestaftrek wordt berekend als een fictieve intrest op het 'gecorrigeerde' eigen vermogen van de onderneming en het aldus bekomen bedrag wordt vervolgens in mindering gebracht van de belastbare basis bij de berekening van de vennootschapsbelasting. De fictieve intrest wordt elk aanslagjaar vastgesteld op basis van de gemiddelde rentevoet op de door de Belgische overheid uitgegeven lineaire obligaties met een looptijd van 10 jaar die van toepassing was in het voorgaande jaar (in concreto geeft dit 3,781% voor aanslagjaar 2008 en 4,307% voor aanslagjaar 2009). Verder is het nuttig op te merken dat deze fictieve rente begrensd is op 6,50% en nooit meer dan één procentpunt mag afwijken van het toegepast percentage in het voorgaande aanslagjaar. Bovendien is het belangrijk aan te stippen dat het basispercentage voor kleine vennootschappen (krachtens art. 15 Venn.W.) verhoogd wordt met 0,5 procentpunt (in concreto geeft dit 4,281% voor aanslagjaar 2008 en 4,807% voor aanslagjaar 2009). Vervolgens wordt dit percentage vermenigvuldigd met het gecorrigeerde eigen vermogen. Men gebruikt de term *gecorrigeerde* eigen vermogen om aan te duiden dat op het eigen vermogen (zoals dat uit de niet-geconsolideerde balans van de onderneming blijkt) een aantal correcties worden toegepast om (i) een cascade van belastingaftrekken te vermijden; (ii) activa te verwerpen die, krachtens overeenkomsten tot het vermijden van dubbele belasting, in België niet belastbaar zijn; en (iii) eventuele misbruiken te voorkomen. Concreet dient het eigen vermogen verminderd te worden met:

- de fiscale nettowaarde van eigen aandelen die door de vennootschap zelf worden aangehouden en de financiële vaste activa (d.i. deelnemingen en andere aandelen);
- de fiscale nettowaarde van de aandelen van beleggingsvennootschappen waarvan de eventuele inkomsten in aanmerking komen voor de aftrek van de definitief belaste inkomsten;
- de nettoboekwaarde van een buitenlandse vaste inrichting in een land met verdrag (d.i. inkomsten die door toepassing van een dubbelbelastingverdrag in België van belasting zijn vrijgesteld);
- de nettoboekwaarde van buitenlandse onroerende goederen en zakelijke rechten op buitenlandse onroerende goederen in een land met verdrag (cf. buitenlandse vaste inrichting);
- kapitaalsubsidies;
- herwaarderingsmeerwaarden (d.i. uitgedrukte, maar niet-gerealiseerde, meerwaarden);
- belastingkredieten voor onderzoek en ontwikkeling;
- de nettoboekwaarde van materiële vaste activa (of gedeelten ervan) wanneer de erop betrekking hebbende kosten op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overschrijden;
- de (netto) boekwaarde van zaken die worden aangehouden als belegging en die als dusdanig geen periodieke inkomsten opleveren;
- de (netto) boekwaarde van onroerende goederen of andere zakelijke rechten met betrekking tot dergelijke goederen waarvan het gebruik toekomt aan bedrijfsleiders 1^e categorie (art 32, 1^e lid, 1^e WIB), hun echtgenoot of niet ontvoogde kinderen van beiden.

Indien zich tijdens het boekjaar wijzigingen voordoen in elementen die deel uitmaken van het gecorrigeerde eigen vermogen dienen deze pro rata temporis (te rekenen vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de wijziging) verrekend te worden.

De notionele intrestaftrek is van toepassing op alle Belgische vennootschappen en ook op in België gevestigde vaste inrichtingen van buitenlandse vennootschappen die een jaarrekening opstellen en waarop de Belgische vennootschapsbelasting van toepassing is. Enkel vennootschappen met een afwijkend fiscaal regime (bvb. reconversie- of beleggingsvennootschappen) hebben geen recht op deze belastingaftrek.

Indien er voor het belastbare tijdperk geen of onvoldoende winst is om de notionele intrestaftrek in mindering te brengen, blijft het niet-benutte gedeelte gedurende zeven jaar overdraagbaar.

KMO's die de regeling van de vrijgestelde investeringsreserve genieten, dienen een keuze te maken tussen de investeringsreserve en de notionele intrestaftrek. Wanneer een onderneming gedurende een belastbaar tijdperk een vrijgestelde investeringsreserve aanlegt dan kan geen notionele intrestaftrek genoten worden gedurende dat belastbaar tijdperk, alsmede voor de twee daaropvolgende belastbare tijdperken.

II. Empirisch onderzoek

II.1 Beschrijving steekproef

Voor dit onderzoek werd gebruik gemaakt van de resultaten van de KeFiK-enquête KMO-financiering 2008 (KeFiK, 2008a). Voor deze studie over KMO-financiering werden 7.000 Belgische ondernemingen met 1 tot 250 werknemers bevestigd d.m.v. een uitgebreide enquête (voor de vragenlijst verwijzen we naar KeFiK (2008a)). In totaal werden er in het kader van deze enquête 651 bruikbare antwoorden ontvangen. Gezien we voor deze studie ook nood hebben aan jaarrekeninginformatie (die niet opgenomen is in de enquête) werden de resultaten van de enquête d.m.v. het ondernemingsnummer gekoppeld aan jaarrekeninginformatie uit Belfirst. Belfirst is een databank van Bureau van Dijk en bevat jaarrekeninginformatie voor Belgische (en Luxemburgse) ondernemingen zoals neergelegd bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België. Voor 614 bevestigde ondernemingen was het mogelijk om jaarrekeninginformatie uit Belfirst te raadplegen.

II.2 Onderzoeksmethode

Teneinde na te gaan welke factoren aan de basis liggen van het feit dat bepaalde ondernemingen wél en andere ondernemingen (nog) geen gebruik maken van de notionele intrestaftrek, wordt het gebruik van de notionele intrestaftrek door KMO's gemodelleerd als een functie van een aantal algemene kenmerken en ondernemingskarakteristieken.

Een eerste variabele die mee opgenomen wordt in het model heeft betrekking op de mate waarin de onderneming *kennis van de notionele intrestaftrek* heeft. Uit de enquête (KeFiK, 2008a) blijkt dat slechts 56% van de bevestigde KMO's een goede kennis van de notionele intrestaftrek heeft. Aangezien kennis van de notionele intrestaftrek vereist is voor de toepassing van deze maatregel, verwachten we logischerwijze een positief verband tussen beide variabelen. Voor de multivariate analyses creëren we een variabele m.b.t. de kennis van de notionele intrestaftrek (gelabeld *posKennisNI*) die een waarde van 1 heeft indien de onderneming in de enquête aangaf een goede kennis van de notionele intrestaftrek te hebben en gelijk is aan 0 in alle andere gevallen (d.i. minder goede of slechte kennis).

Ten tweede worden in het model twee variabelen opgenomen die aangeven in welke mate de onderneming voordeel kan halen uit deze fiscale gunstmaatregel. Een eerste variabele is een benadering van het *gecorrigeerde eigen vermogen*. Ondanks het feit dat het werkelijke gecorrigeerde eigen vermogen van een onderneming onmogelijk kan bepaald worden op basis van publiek beschikbare informatie (cf. Sectie I.2), is het mogelijk om een adequate schatting te maken op basis van jaarrekeninggegevens uit Belfirst. We gaan hiervoor als volgt te werk. Het eigen vermogen wordt verminderd met de kapitaalsubsidies, herwaarderingsmeerwaarden, eigen aandelen en financieel vaste activa. Voor de analyses nemen we van dit bedrag het natuurlijk logaritme (o.a. om de impact

van mogelijk uitschieters te reduceren). Logischerwijze gaan we voor deze variabele (gelabeld *LnEV*) uit van een positief verband met de afhankelijke variabele. Hoe groter het gecorrigeerde eigen vermogen, hoe groter het fiscale voordeel dat voortvloeit uit het gebruik van de notionele intrestaftrek en bijgevolg hoe groter de stimulans voor de onderneming om hiervan effectief gebruik te maken. Een tweede variabele is een variabele die aangeeft of de onderneming in 2007 *belastingen* op het resultaat van het boekjaar verschuldigd was. Indien ondernemingen onvoldoende winstgevend zijn om de notionele intrestaftrek volledig in mindering te brengen, kunnen ze weliswaar het niet-benutte gedeelte van de aftrek gedurende zeven jaar overdragen (cf. Sectie I.2), maar we veronderstellen dat de stimulans om de notionele intrestaftrek toe te passen het grootst is voor ondernemingen waarbij de maatregel een onmiddellijke impact genereert (m.a.w. voor ondernemingen die voor 2007 belastingen verschuldigd zijn). Op basis van informatie uit Belfirst werd aan deze variabele (gelabeld *BEL*) een waarde van 1 toegekend indien de onderneming voor 2007 belastingen op het resultaat van het boekjaar verschuldigd was en een waarde van 0 in alle andere gevallen.

Ten derde wordt een variabele toegevoegd die aangeeft of de jaarrekening van de onderneming gecontroleerd werd door een *bedrijfsrevisor*. Voorgaand onderzoek bij KMO's (zie, bvb., Poutziouris *et al.*, 1999) toont immers aan dat er voor de auditor een belangrijke rol is weggelegd inzake fiscale materies.³ De resultaten van deze studie geven ondermeer aan dat de auditor bij de meeste onderzochte KMO's een cruciale rol speelt bij de fiscale planning. Gegeven hun expertise, gaan wij uit van de veronderstelling dat de notionele intrestaftrek vaker gebruikt wordt in ondernemingen waarvan de jaarrekening gecontroleerd werd door een bedrijfsrevisor (in wat volgt worden deze bedrijven aangeduid als geauditeerde ondernemingen). De bedrijfsrevisor kan ondernemingen die geen of een beperkte kennis van de notionele intrestaftrek hebben immers wijzen op de potentiële voordelen van deze maatregel en zo het gebruik hiervan stimuleren. Ook hier wordt op basis van informatie uit Belfirst een dummy variabele gecreëerd (gelabeld *AUD*) die in dit geval een waarde van 1 aanneemt als het gaat om een geauditeerde onderneming en een waarde van 0 indien dit niet het geval is.

Tenslotte, nemen we ook een variabele op die gerelateerd is aan het gebruik van de *investeringsreserve*. Het gebruik van de investeringsreserve is immers niet cumuleerbaar met de notionele intrestaftrek en sluit ondernemingen ook uit om in de twee daaropvolgende jaren de notionele intrestaftrek aan te wenden (cf. Sectie I.2). Ondernemingen die ooit gebruik maakten van de investeringsreserve zijn daarom mogelijk minder snel geneigd om te opteren voor de notionele intrestaftrek. In de KeFiK-enquête KMO-financiering (KeFiK, 2008a) wordt gepeild naar de mate waarin ondernemingen een aantal fiscale en overheidsmaatregelen kennen en ook effectief gebruiken. Op basis van deze informatie werd een variabele aangemaakt (gelabeld *GebruikIR*) die een waarde van 1 heeft indien de onderneming aangaf ooit gebruik gemaakt te hebben van de investeringsreserve en een waarde van 0 indien de onderneming nooit gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid.

³ Zie verder ook KeFiK (2008b) voor een bevraging bij boekhouders en accountants.

Samengevat wordt het model bepaald door vergelijking (1). Het verwachte teken wordt in het model aangegeven boven de variabele.⁴

$$\text{logit}(\text{Pr}(NI)_i) = \delta_0 + \delta_1^{(+)} \text{LnEV}_i + \delta_2^{(+)} \text{posKennisNI}_i + \delta_3^{(+)} \text{BEL}_i + \delta_4^{(+)} \text{AUD}_i + \delta_5^{(-)} \text{GebruikIR}_i + \varepsilon_i. \quad (1)$$

Met voor elke KMO i:

Pr(NI)	waarschijnlijkheid dat de onderneming gebruik maakt van de notionele intrestaftrek;
LnEV	natuurlijk logaritme van het geschatte gecorrigeerde eigen vermogen;
posKennisNI	dummy variabele die de kennis met betrekking tot de notionele intrestaftrek weergeeft (1 indien de onderneming aangeeft een goede kennis van de notionele intrestaftrek te hebben en 0 indien dit niet het geval is);
BEL	dummy variabele die aangeeft of de onderneming voor 2007 belastingen op het resultaat van het boekjaar verschuldigd was (1 indien de onderneming belastingen op het resultaat van het boekjaar verschuldigd was en 0 indien dit niet het geval is);
AUD	dummy variabele die aangeeft of de jaarrekening 2007 van de onderneming gecontroleerd werd door een bedrijfsrevisor (1 indien het gaat om een geauditeerde onderneming en 0 indien dit niet het geval is); en
GebruikIR	dummy variabele die gerelateerd is aan het gebruik van de investeringsreserve (1 indien de onderneming aangeeft ooit gebruik gemaakt te hebben van de investeringsreserve en 0 indien dit niet het geval is).
ε	storingsterm.

In tweede instantie is het onze bedoeling na te gaan welke factoren een invloed hebben op de kennis van de notionele intrestaftrek door KMO's. Dit stelt ons in staat om na te gaan of ondernemingen voldoende zijn ingelicht over (de toepassing van) deze maatregel. Met het oog op remediëring zijn we in de eerste plaats geïnteresseerd in factoren die gerelateerd zijn aan een *slechte* kennis van de notionele intrestaftrek. Op deze manier komen de eventuele pijnpunten onmiddellijk aan het licht. De afhankelijke variabele, kennis van de notionele intrestaftrek (gelabeld *negKennisNI*) heeft een waarde van 1 indien ondernemingen in de enquête aangeven dat ze een slechte kennis hebben van de notionele intrestaftrek en wordt in de andere gevallen gelijkgesteld aan 0.

⁴ Omwille van het feit dat de afhankelijke variabele een dummy variabele is, schatten we vergelijkingen (1) en (2) op basis van LOGIT regressiemodellen.. Voor de interpretatie van de coëfficiënten van een LOGIT regressie is het belangrijk op te merken dat het model wijzigingen in het logaritme van de waarschijnlijkheid berekent (en dus niet wijzigingen in de afhankelijke variabele zelf, zoals bijvoorbeeld wel het geval is bij een OLS regressie). Voor een zinvolle interpretatie van de coëfficiënten dient men de wiskundige constante e te verheven tot de *n*de macht, waarbij *n* dan de waarde van de coëfficiënt is. zinvolle interpretatie van de coëfficiënten dient men de wiskundige constante e te verheven tot de *n*de macht, waarbij *n* dan de waarde van de coëfficiënt is.

De kennis van de notionele intrestaftrek door KMO's wordt gemodelleerd als een functie van een aantal algemene en informatiegerelateerde variabelen. Een eerste variabele heeft betrekking op de mate waarin de onderneming *kennis van de investeringsreserve* heeft. Aangezien de investeringsreserve ook een fiscale gunstmaatregel is, gebruiken we de kennis hiervan als een maatstaf voor de fiscale expertise van de onderneming en gaan we uit van een positief verband: een onderneming met een goede (slechte) kennis van de investeringsreserve wordt verwacht ook een goede (slechte) kennis te hebben van de notionele intrestaftrek. Net zoals de afhankelijke variabele (*negKennisNI*), wordt ook hier gewerkt met een dummy variabele die op identieke wijze gecodeerd werd (d.i. 1 indien de onderneming aangeeft een *slechte* kennis van de investeringsreserve te hebben en 0 in alle andere gevallen).

Op basis van een gelijkaardige redenering, nemen we ook een variabele op die aangeeft in welke mate de onderneming *kennis van uitéénlopende overheidsmaatregelen* heeft. Concreet werd in de KeFiK-enquête gepeild naar kennis met betrekking tot volgende maatregelen: (i) achtergestelde lening participatiefonds; (ii) Arkimedes; (iii) subsidies; (iv) overheidswaarborg; (v) Vlaams innovatiefonds; en (vi) winwinlening. Vooreerst wordt per maatregel respectievelijk een code van 0 tot 2 toegekend naargelang de onderneming een goede (0), minder goede (1) of slechte kennis (2) heeft van de maatregel. Aangezien we willen peilen naar de relatieve score van ondernemingen t.o.v. de andere ondernemingen wordt de variabele als volgt omgevormd: de scores worden gesommeerd en de variabele (gelabeld *KennisOM*) krijgt een waarde van 1 indien deze totale score hoger is dan de totale score van de mediane onderneming en wordt anders gelijkgesteld aan 0. Een waarde van 1 voor deze variabele duidt bijgevolg op een minder goede kennis van de diverse overheidsmaatregelen. Ook hier veronderstellen we bijgevolg een positief verband met de afhankelijke variabele (*negKennisNI*).

Net zoals in model (1), nemen we ook hier een dummy variabele (gelabeld *AUD*) op die aangeeft of het gaat om een geauditeerde onderneming (waarde 1 voor geauditeerde ondernemingen, anders 0). Doordat de bedrijfsrevisor op de hoogte dient te zijn van de notionele intrestaftrek, kan hij ondernemingen die mogelijk minder goed geïnformeerd zijn wijzen op deze fiscale mogelijkheid. We verwachten dus dat niet-geauditeerde ondernemingen een minder goede kennis hebben dan geauditeerde ondernemingen (i.e. een negatief verband tussen de variabelen *AUD* en *negKennisNI*).

Tenslotte controleren we voor mogelijke *gewestelijke invloeden*. Hiertoe nemen we twee dummy variabelen op in model (2), die een waarde van 1 hebben indien de onderneming respectievelijk gevestigd is in het Waals of Brussels gewest.

Samengevat wordt het model bepaald door vergelijking (2). Het verwachte teken wordt in het model boven de variabele aangegeven:

$$\text{logit}(\text{Pr}(\text{negKennisNI})_i) = \delta_0 + \delta_1^{(+)} \text{negKennisIR}_i + \delta_2^{(+)} \text{negKennisOM}_i + \delta_3^{(-)} \text{AUD}_i + \sum_{z=1}^2 \delta_{z+3} \text{GEWEST}_{iz} + \varepsilon_i. \quad (2)$$

Met voor elke KMO i :

$\text{Pr}(\text{negKennisNI})$ Waarschijnlijkheid dat de onderneming een slechte kennis heeft van de notionele intrestaftrek;

NegKennisIR	dummy variabele die de kennis met betrekking tot de investeringsreserve weergeeft (1 indien de onderneming aangeeft een slechte kennis van de investeringsreserve te hebben en 0 indien dit niet het geval is);
NegKennisOM	dummy variabele die de kennis met betrekking tot diverse overheidsmaatregelen weergeeft (1 indien de onderneming een minder goede kennis heeft van de bevraagde overheidsmaatregelen dan de mediane onderneming en 0 indien dit niet het geval is);
AUD	dummy variabele die aangeeft of de jaarrekening 2007 van de onderneming gecontroleerd werd door een bedrijfsrevisor (1 indien de jaarrekening gecontroleerd werd door een bedrijfsrevisor en 0 indien dit niet het geval is); en
GEWEST	dummyvariabelen die de waarde 1 aannemen indien de onderneming respectievelijk gevestigd is in het Waals of Brussels gewest.
ε	storingsterm.

Voor de basisanalyses vertrekken we van modellen (1) en (2). In de uitgevoerde analyses controleren we ook voor verschillende bijkomende invloeden. De belangrijkste additionele analyses worden eveneens gerapporteerd in Sectie II.4. In deze analyses onderzoeken we of er structurele verschillen zijn naargelang ondernemingskenmerken, m.n. vennootschapsvorm (BVBA, NV), familiaal aandeelhouderschap (0 indien het een familiale onderneming betreft, anders 1) en de leeftijd van de onderneming (a.d.h.v. dummyvariabelen voor de volgende leeftijdscategorieën: jonger of gelijk aan 4 jaar; tussen 4 en 10 jaar; tussen 10 en 20 jaar; tussen 20 en 30 jaar; en ouder dan 30 jaar).

II.3 Beschrijvende statistieken en univariate analyses

Voorafgaand aan de eigenlijke multivariate analyses bestuderen we (op basis van univariate testen) de relatie tussen de gekozen variabelen en twee subgroepen van onze steekproef, met name die KMO's die gebruik maken van de notionele intrestaftrek (56% van de ondernemingen) en een tweede groep gevormd door diegenen die hiervan geen gebruik maken (41% van de ondernemingen). Deze testen kunnen een eerste indicatie geven over de mate waarin de gekozen variabelen verschillen vertonen naargelang ondernemingen al dan niet gebruik maken van de notionele intrestaftrek. Aangezien het waarschijnlijk is dat meerdere variabelen simultaan een invloed hebben op de afhankelijke variabele zijn de resultaten op basis van de multivariate analyses (zie Sectie II.4) evenwel doorslaggevend.

We merken op dat met uitzondering van $LnEV$ (d.i. het natuurlijk logaritme van het gecorrigeerde eigen vermogen) alle beschouwde variabelen dummy variabelen zijn. Het gemiddelde gecorrigeerd eigen vermogen voor ondernemingen die wel gebruik maken van de notionele intrestaftrek bedraagt 6.268.409 EUR t.o.v. 4.470.611 EUR voor ondernemingen die hiervan geen

gebruik maken. De gemiddelde waarde voor $LnEV$ is dus substantieel hoger voor de eerste groep van ondernemingen (F -test op het verschil in gemiddelde waarden tussen beide groepen is significant (p -waarde gelijk aan 0,00)⁵). De resultaten met betrekking tot de andere variabelen zijn samengevat in *Tabel 1*. Alle variabelen die peilen naar de kennis van beschikbare informatie zijn gemiddeld genomen significant verschillend naargelang ondernemingen wel of geen gebruik maken van de notionele intrestaftrek (dit wordt aangegeven door de p -waarde in de laatste kolom die kleiner is dan 5%)⁶. Deze groep van variabelen kan worden opgesplitst in variabelen die peilen naar specifieke kennis (kennis van de investeringsreserve en notionele intrestaftrek) en een groep die ruimer is opgevat, m.n. kennis van overheidsmaatregelen of de aanwezigheid van een auditor die de relevante informatie aan ondernemingen kan doorgeven. In welke mate de variabelen per label verschillen over beide groepen ondernemingen kan snel worden afgelezen op basis van de voorlaatste kolom. Zo merken we bijvoorbeeld dat bijna 75% van de geauditeerde ondernemingen gebruik maken van de notionele intrestaftrek. Met betrekking tot de tweede groep van variabelen die peilt naar de invloed van de organisatievorm van de ondernemingen merken we dat er geen verschil bestaat tussen familiale en niet-familiale ondernemingen, maar wel tussen NV's en BVBA's. Dit laatste resultaat wordt gedreven doordat 67% van de BVBA's gebruik maakt van de notionele intrestaftrek (t.o.v. 44% van de NV's). Verder kunnen we afleiden dat ook de leeftijd van de onderneming op het eerste gezicht belang heeft. Voornamelijk bij oudere ondernemingen merken we dat het aantal ondernemingen dat kiest voor de notionele intrestaftrek substantieel groter is dan zij die deze mogelijkheid onbenut laten. Tenslotte suggereren de enkelvoudige testen dat geografische verschillen mogelijk belangrijk zijn: Vlaamse ondernemingen maken vaker gebruik van de notionele intrestaftrek. Met betrekking tot de sectorale impact dient opgemerkt te worden dat ondanks dat er geen algemene significante sectorale invloed wordt vastgesteld, er wel enkele sectoren zijn waarbij het gebruik sterk afwijkt. Zo maken ondernemingen uit de groothandel (70%) en transport (69%) wel vaak gebruik van de notionele intrestaftrek, terwijl ondernemingen uit de horeca (4%) hier slechts zelden gebruik van maken.

Deze univariate analyses geven een eerste indicatie van de invloed van individuele variabelen op het gebruik van de notionele intrestaftrek door ondernemingen, maar zijn echter te eenvoudig omdat hierbij telkens impliciet de assumptie wordt gemaakt dat slechts één enkele variabele een invloed heeft op het al dan niet gebruik van de notionele intrestaftrek. Deze veronderstelling strookt waarschijnlijk niet met de realiteit. Vandaar dat het belangrijk is om de invloed van de verschillende variabelen na te gaan op basis van multivariate analyses waarin we de invloed van meerdere onafhankelijke variabelen op een correcte wijze kunnen bepalen en zo algemeen sluitende conclusies kunnen formuleren. Dit gedeelte wordt uitgewerkt in Sectie II.4.

⁵ De p -waarde geeft het exacte significantieniveau aan. Een p -waarde kleiner dan 5% wordt vaak gehanteerd om aan te duiden dat de resultaten betrouwbaar zijn: in dit geval is de kans dat de bekomen resultaten te wijten zijn aan toeval kleiner dan 5%.

⁶ Technisch gesproken betreft het hier de p -waarde van een χ^2 -test die de nulhypothese test dat voor de onderliggende populaties vertegenwoordigd door de steekproeven in een contingentietabel, de geobserveerde celfrequenties gelijk zijn aan de verwachte celfrequenties.

Tabel 1: Beschrijvende statistieken: resultaten univariate testen.

Type variabele	Variabele	Label	Geen gebruik NI	Gebruik NI	% NI	p-waarde
Kennis van beschikbare informatie	Kennis NI*	Goed	40	259	(87%)	(0,00)
		minder goed	63	39	(38%)	
		Slecht	117	1	(1%)	
	Kennis IR*	Goed	33	164	(83%)	(0,00)
		minder goed	52	75	(59%)	
		Slecht	132	48	(27%)	
	Kennis overheidsmaatregelen*	Nee	89	176	(66%)	(0,00)
		Ja	138	130	(49%)	
	Auditor*	Geen	182	215	(54%)	(0,00)
Wel		29	83	(74%)		
Ligging	Gewest*	Vlaams	143	232	(62%)	(0,01)
		Waals	62	57	(48%)	
		Brussels	22	17	(44%)	
Sector	Sectorclassificatie	Bouw	35	44	(56%)	(0,13)
		Nijverheid	40	59	(60%)	
		Diensten	22	32	(59%)	
		Kleinhandel	24	33	(58%)	
		Groothandel	14	32	(70%)	
		Horeca	11	4	(27%)	
		Transport	10	22	(69%)	
		Andere	13	26	(67%)	
Type Onderneming	Vennootschapsvorm*	NV	125	100	(44%)	(0,00)
		BVBA	101	206	(67%)	
	Familiebedrijf	Nee	176	244	(58%)	(0,57)
		Ja	49	60	(55%)	
	Leeftijd*	≤ 4 jaar	29	18	(38%)	(0,00)
		> 4 en ≤ 10 jaar	41	31	(43%)	
		> 10 en ≤ 20 jaar	60	84	(58%)	
		> 20 en ≤ 30 jaar	36	63	(64%)	
		> 30 jaar	23	74	(76%)	

II.4 Multivariate analyses

II.4.1. Gebruik van de notionele intrestaftrek

In dit deel gaan we na of de waarschijnlijkheid dat een onderneming gebruik maakt van de notionele intrestaftrek kan verklaard worden op basis van de variabelen die zijn opgenomen in vergelijking (1). De resultaten met betrekking tot het model zijn opgenomen in *Tabel 2*. Vooreerst merken we op dat het model een goede verklaringskracht heeft zoals blijkt uit de hoge R^2 -waarde van 44%. Waarden hoger dan 20% worden traditioneel als aanvaardbaar beschouwd, terwijl waarden hoger dan 40% als goed beschouwd worden voor dit type van modellen. De validiteit van het model wordt hier dus bevestigd. We bespreken nu de invloed van de individuele variabelen. Om na te gaan of er een stabiel verband bestaat tussen de variabelen en de kans dat een onderneming gebruik maakt van de notionele intrestaftrek, berekenen we het exacte significantieniveau of de p -waarde. Het is gebruikelijk om aan te nemen dat de invloed van een variabele statistisch significant is indien de p -waarde kleiner is dan 5%. In dat geval zijn we immers 95% zeker dat de gevonden invloed niet te wijten is aan toeval. De variabelen die op basis hiervan als statistisch significant beschouwd kunnen worden, worden in *Tabel 2* aangeduid met een sterretje (*). Ondernemingen met een groter gecorrigeerde eigen vermogen maken significant meer gebruik van de notionele intrestaftrek (de getransformeerde coëfficiënt (cf. voetnoot 3) bedraagt 1,34).

Verder vinden we ook het verwachte negatieve verband terug voor het gebruik van de investeringsreserve. De belangrijkste verklarende variabele is echter de kennis van de notionele intrestaftrek: ondernemingen die een goede kennis hebben van de notionele intrestaftrek maken duidelijk meer gebruik van deze fiscale gunstmaatregel⁷. Merk op dat het in deze context niet uitmaakt of het gaat om al dan niet geauditeerde onderneming: de kennis van de notionele intrestaftrek is dus onafhankelijk van (de fiscale informatie verschaft door) de auditor. Tenslotte kunnen we geen significant verband vaststellen voor de belastingsvariabele, wat aangeeft dat de keuze om gebruik te maken van de notionele intrestaftrek niet wordt beïnvloed door het feit of het fiscaal voordeel onmiddellijk dan wel in de toekomst kan worden gerealiseerd. In de overige vergelijkingen (d.i. 1a t.e.m. 1e) wordt de analyse verder verfijnd om de invloed na te gaan van bijkomende variabelen, m.n. bedrijfskenmerken (leeftijd & type van onderneming), alsook potentiële sectorale en gewestelijke invloeden. Op deze manier kunnen we een antwoord formuleren op de vraag of bijvoorbeeld jonge of Vlaamse ondernemingen meer gebruik maken van de notionele intrestaftrek. Indien dit het geval zou zijn, kan deze informatie aangewend worden om de doelstellingen die a priori beoogd worden bij de invoering van een overheidsmaatregel (i.c. notionele intrestaftrek) te evalueren. De analyses zijn als volgt uitgevoerd. Voor de bijkomende variabelen worden telkens dummy variabelen aangemaakt, waarbij één groep als referentiecategorie fungeert. Deze informatie is opgenomen in *Panel B*. Vervolgens wordt nagegaan of de invloed voor de andere categorieën

⁷ De getransformeerde coëfficiënt bedraagt 17,44. Concreet wil dit zeggen dat de kans dat een onderneming gebruik maakt van de notionele intrestaftrek 17 maal groter is als de onderneming zelf aangeeft een goede kennis van deze maatregel te hebben dan wanneer de onderneming aangeeft niet over een goede kennis te beschikken.

significant afwijkt t.o.v. de referentiecategorie. We illustreren dit voor de variabele 'Gewest' waarvoor het Vlaams gewest als referentiecategorie wordt vastgelegd. De geografische invloed wordt nagegaan in vergelijking 1c. De variabele *Extra_1* en *Extra_2* hebben hier dus betrekking op respectievelijk het Waals en Brussels gewest (cf. Panel B in Tabel 2). Voor het Waals gewest bekomen we bijvoorbeeld een negatieve coëfficiënt (-0,268). Dit geeft aan dat in het Waals gewest minder gebruik wordt gemaakt van de notionele intrestaftrek dan in het Vlaamse gewest, maar dit resultaat is evenwel niet statistisch significant. Aangezien we eenzelfde resultaat bekomen voor het Brusselse gewest, kunnen we besluiten we dat het gewest waarin de onderneming gevestigd is geen significante invloed heeft op het al dan niet gebruiken van de notionele intrestaftrek. Voor de andere onderzochte variabelen, 'Leeftijd onderneming', 'Familiebedrijf', 'Venootschapsvorm' en 'Sector', bekomen we gelijkaardige conclusies (d.i. geen significante invloed op de afhankelijke variabele). Merk op dat de resultaten voor de variabelen uit onze basisvergelijking (d.i. model (1)) stabiel zijn over de verschillende bijkomende analyses, wat de validiteit van ons basismodel opnieuw bevestigt. Op basis van de bijkomende analyses besluiten we dat het gebruik van de notionele intrestaftrek niet beïnvloed wordt door de leeftijd of aard van de onderneming (familiebedrijf, NV/BVBA en sector) of door haar geografische ligging.

Tabel 2: Resultaten m.b.t. het gebruik van notionele intrestaftrek

Panel A:

Variabele	1	1a	1b	1c	1d	1e
δ_0	-1,782* (0,00)	-2,449* (0,00)	-1,617* (0,01)	-1,706* (0,00)	-1,826* (0,00)	-1,692* (0,00)
<i>LnEV</i>	0,289* (0,00)	0,269* (0,00)	0,345* (0,00)	0,286* (0,00)	0,294* (0,00)	0,283* (0,00)
<i>AUD</i>	-0,054 (0,88)	-0,305 (0,50)	0,087 (0,86)	-0,036 (0,92)	-0,122 (0,75)	-0,100 (0,79)
<i>BEL</i>	-0,045 (0,89)	0,147 (0,70)	-0,028 (0,95)	-0,040 (0,90)	-0,055 (0,87)	-0,044 (0,89)
<i>pos KennisNI</i>	2,859* (0,00)	3,119* (0,00)	3,184* (0,00)	2,845* (0,00)	2,842* (0,00)	2,850* (0,00)
<i>GebruikIR</i>	-1,587* (0,00)	-1,375* (0,00)	-1,625* (0,00)	-1,572* (0,00)	-1,597* (0,00)	-1,583* (0,00)
<i>Extra_1</i>		-0,084 (0,90)	-1,081 (0,06)	-0,268 (0,43)	0,212 (0,54)	-0,114 (0,72)
<i>Extra_2</i>		0,706 (0,23)	-1,056 (0,10)	-0,188 (0,75)		
<i>Extra_3</i>		0,310 (0,62)	-0,340 (0,58)			
<i>Extra_4</i>		0,942 (0,15)	-0,913 (0,22)			
<i>Extra_5</i>			-1,322 (0,24)			
<i>Extra_6</i>			-0,742 (0,31)			
<i>Extra_7</i>			0,174 (0,81)			
R ² (McFadden)	44%	47%	48%	44%	44%	44%
# Geen Gebruik	201	165	147	201	200	201
# Gebruik NI	261	228	220	261	260	261
# Totaal	462	393	367	462	460	462
Gebruik NI	56%	58%	60%	56%	57%	56%

Panel B:

<i>Referentiecategorie</i>	<i>Leeftijd</i>	<i>Sector</i>	<i>Gewest</i>	<i>Familiebedrijf</i>	<i>Vennootschaps- vorm</i>
	≤ 4 jaar	Bouw	Vlaams	Ja	BVBA
<i>Extra_1</i>	>4 en ≤ 10 j.	Nijverheid	Waals	Nee	NV
<i>Extra_2</i>	>10 en ≤ 20 j.	Diensten	Brussels		
<i>Extra_3</i>	>20 en ≤ 30 j.	Kleinhandel			
<i>Extra_4</i>	> 30 jaar	Groothandel			
<i>Extra_5</i>		Horeca			
<i>Extra_6</i>		Transport			
<i>Extra_7</i>		Andere			

II.4.2. Kennis van de notionele intrestaftrek

In dit tweede gedeelte focussen we op de kennis van de notionele intrestaftrek zoals gemodelleerd in vergelijking (2). Op basis van deze analyse trachten we een antwoord te formuleren op de vraag of KMO's voldoende kennis hebben van de notionele intrestaftrek en of er structurele verschillen bestaan m.b.t. de kennis van de notionele intrestaftrek. De resultaten bevatten dus nuttige informatie om na te gaan of de informatie over de notionele intrestaftrek algemeen verspreid is bij KMO's, of dat er specifieke KMO-segmenten zijn die onvoldoende geïnformeerd zijn en waarvoor het zinvol is bijkomende informatie te verstrekken. Gezien de analyse gericht is op het opsporen van lacunes in de kennis van de notionele intrestaftrek spitsen we ons toe op de waarschijnlijkheid dat een onderneming onvoldoende geïnformeerd is. Voor de analyses volgen we dezelfde structuur als deze bij het modelleren van het gebruik van de notionele intrestaftrek. Vooreerst stellen we vast dat de verklaaringskracht ($R^2=25\%$) voldoende is. Als we kijken naar de resultaten van de basisvergelijking (2) merken we dat geauditeerde ondernemingen significant beter op de hoogte zijn van de notionele intrestaftrek (d.i. een significant negatief verband met de afhankelijke variabele) (de getransformeerde coëfficiënt bedraagt 0,22). De twee overige informatievariabelen vertonen een significant positief verband met de afhankelijke variabele. De resultaten bevestigen bijgevolg de verwachting dat ondernemingen die bijvoorbeeld een slechte kennis hebben van de investeringsreserve ook een beduidend minder goede kennis hebben van de notionele intrestaftrek. Hierbij rijst de vraag in welke mate de ondernemingen de verschillende mogelijke maatregelen hebben afgewogen. Het lijkt dus zinvol om deze afweging scherper onder de aandacht van KMO's te brengen en in deze optiek kan het aangewezen zijn om (het bestaan van) de KeFiK-simulator (beschikbaar op www.kefik.be), die deze aftoetsing op een eenvoudige manier toelaat, zeer duidelijk naar KMO's te communiceren. Wanneer we kijken naar mogelijke verschillen tussen gewesten stellen we vast dat er geen significante verschillen optreden: ondernemingen gevestigd in het Waalse en Brusselse gewest hebben een iets slechtere kennis van de notionele intrestaftrek, maar de verschillen zijn te beperkt en kunnen dus niet als structureel worden geclassificeerd. In de aanvullende analyses (vergelijkingen 2a-2d) bekijken we de potentiële invloed van drie ondernemingskenmerken (leeftijd, familiebedrijf, vennootschapsvorm) en mogelijke sectorale verschillen. We concluderen dat er geen structurele verschillen zijn op basis van voornoemde variabelen. Samenvattend kunnen we dus stellen

dat ondernemingen, ongeacht hun geografische ligging en ondernemingskenmerken (leeftijd, familiebedrijf, vennootschapsvorm), een gelijkaardige kennis hebben van de notionele intrestaftrek. Indien men gerichte informatiecampagnes wenst op te starten om de kennis over de notionele intrestaftrek te verbeteren dient men zich dus niet specifiek te focussen op één van deze subgroepen. Wel volgt uit de analyse dat gerichte campagnes naar ondernemingen waarvan de jaarrekening niet gecontroleerd wordt door een bedrijfsrevisor of ondernemingen met een slechte kennis van de investeringsreserve en/of andere overheidsmaatregelen wel zinvol kan zijn aangezien deze ondernemingen systematisch een minder goede kennis vertonen.

Tabel 3: Resulten m.b.t. kennis van notionele intrestaftrek

Panel A:

Variabele	2	2a	2b	2c	2d
δ_0	-2,661* (0,00)	-2,295* (0,00)	-2,626* (0,00)	-2,708* (0,00)	-2,884* (0,00)
AUD	-1,496* (0,00)	-1,526* (0,00)	-1,789* (0,00)	-1,432* (0,00)	-1,311* (0,00)
neg KennisIR	2,434* (0,00)	2,426* (0,00)	2,463* (0,00)	2,445* (0,00)	2,429* (0,00)
Wals Gewest	0,472 (0,11)	0,475 (0,14)	0,522 (0,17)	0,515 (0,08)	0,503 (0,09)
Brussels Gewest	0,807 (0,09)	0,114 (0,84)	0,786 (0,19)	0,859 (0,07)	0,854 (0,07)
neg KennisOM	0,649* (0,02)	0,597* (0,05)	0,493 (0,15)	0,693* (0,01)	0,61* (0,03)
Extra_1		-0,292 (0,57)	0,481 (0,34)	-0,144 (0,67)	0,429 (0,11)
Extra_2		-0,229 (0,63)	-0,094 (0,88)		
Extra_3		-0,289 (0,58)	-0,127 (0,82)		
Extra_4		-0,435 (0,41)	-0,916 (0,21)		
Extra_5			0,712 (0,36)		
Extra_6			0,053 (0,94)		
Extra_7			-0,254 (0,69)		
R ² (McFadden)	29%	29%	29%	29%	29%
# Geen Gebruik	388	335	312	386	388
# Gebruik NI	127	108	95	125	127
# Totaal	515	443	407	511	515
Gebruik NI	25%	24%	23%	24%	25%

Panel B:

	<i>Leeftijd</i>	<i>Sector</i>	<i>Familiebedrijf</i>	<i>Vennootschaps- vorm</i>
<i>Referentiecategorie</i>	≤ 4 jaar	Bouw	Ja	BVBA
<i>Extra_1</i>	>4 en ≤ 10 j.	Nijverheid	Nee	NV
<i>Extra_2</i>	>10 en ≤ 20 j.	Diensten		
<i>Extra_3</i>	>20 en ≤ 30 j.	Kleinhandel		
<i>Extra_4</i>	> 30 jaar	Groothandel		
<i>Extra_5</i>		Horeca		
<i>Extra_6</i>		Transport		
<i>Extra_7</i>		Andere		

III. Conclusies en aanbevelingen

De invoering van de notionele intrestaftrek die operationeel is vanaf 2007 betekende een bijkomende mogelijkheid tot fiscale optimalisatie voor ondernemingen. In deze studie bestuderen we het gebruik en kennis van de notionele intrestaftrek bij KMO's. Ondernemingen met een hoog gecorrigeerd eigen vermogen en een goede kennis van de notionele intrestaftrek maken significant meer gebruik van de notionele intrestaftrek. Verder concluderen we dat er geen structurele verschillen zijn in het gebruik van de notionele intrestaftrek naargelang de geografische ligging en/of de sector waartoe de onderneming deel van uitmaakt. Voorts stellen we ook geen verschillen vast m.b.t. de leeftijd of het type van de onderneming, noch m.b.t. het feit of de jaarrekening van de onderneming al dan niet gecontroleerd wordt door een bedrijfsrevisor en/of de onderneming belastingen verschuldigd is op het resultaat van het boekjaar 2007. Samenvattend kunnen we stellen dat enkel het relatief voordeel bij aanwending van de notionele intrestaftrek (zoals gemeten door het gecorrigeerde eigen vermogen) en een afdoende kennis van de notionele intrestaftrek bepalend zijn. Enerzijds is de groep van KMO's die gebruik maken van de notionele intrestaftrek met 56% eerder beperkt, anderzijds tonen de analyses aan dat er geen structurele uitsluitingen zijn in de KMO-markt.

Gegeven het belang van de kennis van de notionele intrestaftrek, wordt in een bijkomende analyse nagegaan of er bepaalde groepen van ondernemingen zijn die systematisch slechter op de hoogte zijn van deze maatregel. We besluiten dat er geen systematische verschillen zijn in kennis van de notionele intrestaftrek tussen ondernemingen uit verschillende sectoren, gewesten, leeftijdsklassen, vennootschapsvormen en/of familiaal aandeelhouderschap. De multivariate analyse toont echter wel aan dat ondernemingen waarvan de jaarrekening niet gecontroleerd wordt door een bedrijfsrevisor en/of ondernemingen met een slechte kennis van de investeringsreserve en/of andere overheidsmaatregelen minder goed op de hoogte zijn van de notionele intrestaftrek. Niet alle ondernemingen nemen dus mogelijk alle beschikbare overheidsmaatregelen in beschouwing. Gerichte campagnes naar deze groepen van ondernemingen kunnen hieraan mogelijk verhelpen. In deze optiek lijkt het zinvol om voor deze ondernemingen de KeFiK-simulator, die een eenvoudig hulpmiddel kan vormen bij deze afweging, sterker onder de aandacht te brengen.

IV. Contactinformatie

Hogeschool Universiteit Brussel

Prof. Geert Van Campenhout⁸

Departement Finance & Risk

geert.vancampenhout@hubrussel.be

Prof. Tom Van Caneghem

Departement Accountancy & Bedrijfseconomie

tom.vancaneghem@hubrussel.be

Stormstraat 2

1000 Brussel

Tel: 02/210.12.11

Fax: 02/217.64.64

www.ehsal.be

Kenniscentrum voor Financiering van KMO (KeFiK)

Losseau Alexis

Economist KeFiK

losseau@cefip-kefik.be

de Lignestraat 1

BE-1000 Brussel

Tel: 02/209.08.35

Fax: 02/209.08.34

www.kefik.be

⁸ Geert Van Campenhout et Tom Van Caneghem sont respectivement collaborateur volontaire et chercheur affilié au département ETEW de la KULeuven. Tom Van Caneghem est aussi liée à l'UA.

V. Bronnen

Burggraeve, K., Jeanfils, Ph., Van Cauter, K. en Van Meensel, L. (2008), Macro-economische en budgettaire impact van de belastingaftrek voor risicokapitaal, Juli 2008, Nationale Bank van België, 50 p.

KeFiK (2008a), *KeFiK-enquête KMO-financiering 2008*, November 2008, 87 p.

KeFiK (2008b), Impact van de notionele intrestaftrek: Visie van boekhouders en accountants, *KeFiK Working Paper KWP 08/1*, 27 p.

Poutziouris, P., Chittenden, F. en Michaelas, N. (1999). Evidence on the tax and investment affairs of small firms, *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 6(1), pp. 7-25.